

jedine epohe iz prvog milenija kršćanske Crkve ne će trebati drugo, nego da se posluži priredenom Schillingovom gradom i da je samo dalje dopuni i izgradi u specijalnu studiju. Tako je i sam auktor prikazao u svom specijalnom djelu »Die Staats- und Soziallehre des heiligen Augustinus« (god. 1910.) državnu i socijalnu nauku Sv. Augustina. To je isto učinio i francuski pisac Abbé J. Martin u svom djelu »La Doctrine Sociale de Saint-Augustin« (Paris, 1912).

U uvodu prikazana je temeljna nauka o bogatstvu i svojini prema Svetom Pismu Starog i Novog Zavjeta. No čini se, da se auktor ovdje nije htio hotimice da zadržaje, jer je rapidno prešao na prikaz državo-pravnih, gospodarskih i moralnih odnosa u rimskom carstvu. Ti su odnosi bezuvjetno djelovali i na gospodarsko-pravno shvatanje samih kršćana bilo u pozitivnom bilo u negativnom pravcu.

Iza izložene nauke apostolskih otaca, crkvenih pisaca 2. vijeka, Klementa Aleksandrijskog i Origena dijeli auktor svoj prikaz u dvije velike grupe: 1° pisci »latinci« (Tertulijan, Ciprijan, Komodijan, Laktancije, Ambrozije, Jeronim i Augustin); 2° pisci »orijentalci« (Atanzije, Ciril Jerusolinski, Bazilije Veliki, Grgur Nazijanski, Grgur Nizanski, Ivan Hrisostom, Teodoret Cirski i napokon »Apostolske Konstitucije«). — Zaključnim poglavljem može se smatrati prikaz djela Leona I., Grgura I., Salvijana i Izidora Sevilskog. Socijalnoekonomska nauka sv. Tome Akvinskog čini po svojoj iscrpivoj obradbi bezuvjetno predmet zasebnog studija; zato je Schilling svojim kratkim pasusom o nauci sv. Tome dao najbolji epilog svojoj studiji.

Dr. M. Ivšić.

1. — **Denzinger-Bannwart: Enchiridion Symbolorum.** Editio 16. et 17. quam paravit Joannes Bapt. U m b e r g S. J. Herder, Freiburg, 1928. XXX, 612 + 28. Cijena broširano 6 zlatnih maraka, vezano u platno M. 7.50.

Novo izdanje ove poznate zbirke, koju kardinal Gibbons smatra uz Sveto Pismo najpotrebnijim pomagalom za svakog teologa, imade neke odlomke priredene prema novijim vrelima, tako n. pr. arausikanski sabor, djelomično i tridentski sabor itd. Dodano je i mnogo novih tekstova, osobito iz pontifikata Pija XI., ali i od prijašnjih papa, tako n. pr. izvadak iz Sapientiae christianae Leona XIII. o ljubavi prema Crkvi i domovini, te Rerum Novarum o pravu vlasništva i pravедnoj plaći i t. d.

2. — **Zum Altare Gottes will ich treten.** Liturgisches Messbüchlein für Schüller höherer Jahrgänge. Freiburg, Herder, 1928.

Sustavno provodeći smjernice liturgijskog pokreta izdaje Herder misal p. Schotta u različitim izdanjima. Ova je knjižica »Schott br. 7.«. Odredena je za učenike i učenice onih razreda, koji odgovaraju po prilici našim gradanskim školama i nižim razredima srednjih škola, a osniva se na uvodnom molitveniku: Das Kind bei der heiligen Messe. Cilj je ove knjižice da omogući školskoj mladeži služiti se misalom kod svete mise, kad poodrastu ili dodu u više razrede. Ordinarium Missae tiskan je dva-put, jedamput dosta skraćeno, za prva dva razreda, a onda za treći i četvrti razred gradanskih škola gotovo doslovno prema latinskom, ali ipak ponešto skraćeno i promijenjeno, sve u dvije boje, crno i crveno, a neke

dijelove i u dva jezika, latinski i njemački. Zatim slijede tridesetidva misna obrasca, neke posebne molitve, ispovjedna i pričesna pobožnost i litanije. Vrlo dobro razlikuje svetu pričest pod svetom misom i izvan nje. Na koncu je nacrt, kako se sveta misa zajednički moli. Oprema je ukusna, lijepa i solidna. Kod nas je P. Pavelić svojom reformom »Isusa prijatelja malenih« već prije više godina pokročio ovi m putem, isto tako Društvo klanjanja svojim Malim molitvenikom za osnovne škole i kasnije Katolički Đak i Katolička Učenica u mojoj redakciji za srednje i visoke škole. Samo treba sada na tom putu i ustrajati i dosljedno i sustavno provesti reformu naših molitvenika, kako je, evo, provode i katolički Nijemci.

3. — **Keckeis Gustav und Joseph Schmid: Der Fährmann.** Ein Buch für werdende Männer. Freiburg, Herder. II. Bd. Mit 154 Textbildern. Lex. 8. VIII u. 328. 1928. M. 7.50, in Leinwand M. 9.—

U prvom je svesku F. prikazao daleki svijet povijesti i duševnih vrednota. Drugi svezak zahvaća u savremenu svagdašnjicu tehnike, prometala i razumnog života. Savremena iznašašća, polarna istraživanja, sportovi, higijenske upute, prirodne ljepote, razotkrivanje »čarobnjačkih« tajna i zgodnih fizičkih pokusa, sve se to, kao bez ikakvog sistema izmjenjuje. Pa ipak je u svemu jedan jasni i veliki sistem: današnjoj muškoj omladini u zgodnom obliku podati podesnu lektiru za zabavu i pouku, tako, da kroči naprijed sa savremenim životom, njegovim potrebama i tekovinama, a k tomu ostaje potpuno katolička. Izvrsna knjiga svoje vrste.

4. — **Životopisi zaslužnih pokojnih svećenika biskupije senjske i modruške**, koji su izlazili u »Službenom Vjesniku« istih biskupija, pobudili su razumljivu pažnju. Neke je od njih napisao sam biskup dr. Marušić, druge su pisali svećenici, što su pokojnike poznavali izbliza, a pojedine su životopise napisali i svjetovnjaci. Ovi su potonji, i ako su možda suviše ekshortativni, a premalo povjesnički, od osobite važnosti, jer jasno pokazuju, kako su jak dojam ostavile jake svećeničke ličnosti u svjetovnjačkim krugovima, koji nisu nipošto, do pred kojih dvadesetak-tridesetak godina bili otuđeni Crkvi i svećenstvu. Među najbolje izrađene životopise spadaju i oni, što ih je sastavio sam biskup senjski. Sada nastavlja Ordinarijat s objelodanjivanjem životopisa senjskih i modruških biskupa, te Sl. Vj. 1929. br. 1. donosi život Ivana de Cardinalibus de Pensauero, Leonarda de Cardinalibus de Pensauero, Ivana Agalića, Martina Brajkovića, Benedikta Bedekovića de Komor, iz pera kanonika Ivančana, te Ivana Krst. Ježića iz pera Msgr. M. Cvetka.

5. — **Synodus Dioecesis Vegliensis tertia** quam habuit Josephus Srebrnić, Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus diebus 19, 20. et 21. iunii anno Domini MCMXXVIII. Tisak Nadbiskupske tiskare u Zagrebu.

Tek nekoliko godina na upravi krčke biskupije svladao je biskup Srebrnić zamjernom djelatnošću golemi posao, što ga iziskuje održanje diecezanske sinode. Misli vodilje ovog sinoda bile su: ojačati u krčkoj biskupiji i produbiti ljubav i poslušnost prema Svetoj Stolici; prilagoditi diecezanske odredbe gledom na disciplinu klera i puka novom crkvenom zakoniku i inim novijim odredbama Svete Stolice; potegnuti prave granice

i dati ispravne smjernice u ćudorednim pitanjima savremenoga života, naroćito u onom pravcu, što je u krćkoj biskupiji, koja imade mnogo poznatih ljetnih morskih kupališta, praktićan; doskoćiti po mogućnosti nestašići svećenstva i pobrinuti se za valjani podmladak klera, te, konaćno, pripraviti put pravilnom shvaćanju i onda sigurnom provođenju Katolićke Akcije. Doista, lijep i dostojan nastavak dosadanjih krćkih sinoda, koje je obdržavao biskup Mahnić. Od konstitucija I. i II. krćkog sinoda samo one i dalje obvezuju, koje obnavlja i utvrđuje III. sinod, te, razumiije se, koje se osnivaju na odredbama Svete Stolice (Const. 169/III.). Odredbe III. sinoda postaju obvezatne s danom 1. sijećnja 1929. **Dr. D. Kniewald.**

Grabmann Dr. Martin: Einführung in die Summa Theologiae des heiligen Thomas von Aquin. II. Auflage 8° (VIII + 184 S.), Freiburg i. B. 1928. Herder M. 4.50.

Prvo izdanje ovog Grabmannovog djela izašlo je god. 1919. U ovom drugom izdanju ima autor pred oćima ne samo didaktićnu svrhu, nego i naućnu, jer nastoji dati poticaja za daljnji studij u pojedinim pitanjima, naroćito u III. odsjeku (str. 116—147).

Kako svojim objamom ovo djelo nije veliko, ono je prikladno da poda jedan iscrpivi taćan pregled o predstavniku sholastićke teologije i onima, koji nemaju vremena, da se upuštaju u studij opsećnih djela, a opet su po svom zvanju i pozivu zvani, da poznaju sv. Tomu Akvinskoga.

Novo je IV. poglavlje: O S a s t a v u ćitave Summae. Daje pregled i temeljne poglede ćitavog ovog monumentalnog djela (str. 147—179).

U prvom je dijelu (str. 1—50) prikazana historijska literarna pozadina sredovjećnog teološkog studija. U drugom (str. 50—116 duh i forma: t. j. cilj Summae, metoda i putevi k tom cilju, jednako kao i dijelovanje u moralnom i intelektualnom pogledu.

Grabmanova stručna i sigurna obradba djela daje mu jednu trajnu vrijednost. **Dr. A. Živković.**

Halućynskij Dr. Theodosius Titus OSBM., De Ucrainis S. scripturae versionibus. Extractum e »Bohoslovia« t. III. (1925), n. 5., 8°, p. 22. Leopoldi, typis »Naukove Tovarystvo im. Ševćenka«, 1925.

Svrha je ove rasprave u latinskom jeziku dati zapadnjaćkom naućnom svijetu kratki historićki pregled staroslavenskih i ukrajinskih prevoda sv. Pisma. U tome je i vrijednost ove knjićice. Jer i najopširniji »Uvodi« u knjige sv. Pisma, kao oni Kornelya, Bacuera, Vigouroux-a, Kaulena i drugih, malo što ili gotovo ništa ne govore o slavenskim prevodima sv. knjiga. Za dublji študij ovog predmeta dobro će poslućiti obilna bibliografija, što je aktor navadja na poćetku svakog poglavlja i u bilješkama.

Poćam od kneza Vladimira Velikog, pod kojeg se vladavinom g. 988. pokrstiše Rusi i Ukrajinci prigrlivši grćki bizantinski obred, nije u onim krajevima dugo vremena bio u porabi drugi prijevod sv. Pisma dolj onaj, što ga u staroslavenskom jeziku namriješje Slavenima sveta braća Ćiril i Metodije. U ostalom taj staroslavenski jezik, koji se dakako tijekom vremena pod uticajem živog narodnog jezika znatno mijenjao, bijaše sve do